

sygn. akt I Ns 1332/21

POSTANOWIENIE

20 maja 2022 roku

Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie w I Wydziale Cywilnym w składzie:

Przewodniczący: asesor sądowy Mateusz Janicki

po rozpoznaniu na rozprawie 19 maja 2022 roku w W.

przy udziale protokolanta Natalii Matyszczyk

sprawy z wniosku **K. J. i M. J. (1)**

z udziałem **Skarbu Państwa - Prezydenta miasta stołecznego W., D. Z., W. Z. (1), E. M. i T. M. (1)**

o wznowienie postępowania zakończonym prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie z 10 października 1989 roku, sygn. akt IV Ns 435/89

postanawia

1. odrzucić skargę o wznowienie postępowania;
2. zasądzić od K. J. na rzecz E. M. i T. M. (1) po 2 708,50 zł (dwa tysiące siedemset osiem złotych pięćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;
3. zasądzić od M. J. (1) na rzecz E. M. i T. M. (1) po 2 708,50 zł (dwa tysiące siedemset osiem złotych pięćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

11 lutego 2019 r. (data prezentaty k. 3) K. J. i M. J. (1) wnieśli o wznowienie postępowania zakończonym prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie z 10 października 1989 r., IV Ns 435/89. Jako ustawową podstawę wznowienia postępowania wskazali art. 524 § 2 k.p.c. w zw. z art. 401 pkt 2 k.p.c., zarzucając, że w postępowaniu nie brał udziału właściciel nieruchomości (Skarb Państwa) ani wywłaszczony decyzją administracyjną z 11 grudnia 1967 r. ze skutkiem od 26 marca 1955 r. – ich poprzednik prawny L. J. (skarga o wznowienie postępowania k. 3-6).

Do stanowiska wnioskodawców „przychylił się” Skarb Państwa – Prezydent (...) W. w piśmie z 8 stycznia 2021 r. (k. 176, data prezentaty).

E. i T. M. (2) (obecni właściciele nieruchomości) wnieśli o odrzucenie skargi jako niedopuszczalnej – wniesionej przez osobę nieuprawnioną oraz nieopartą na ustawowej przesłance wznowienia (protokół rozprawy k. 251v). Do stanowiska tego przyłączyli się D. Z. i W. Z. (1) (protokół rozprawy k. 251v).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ostateczną decyzją z 11 grudnia 1967 r. Prezydium Rady Narodowej w (...) W., Sa.II.20/10/55 orzekło o wywłaszczeniu za odszkodowaniem L. J. z dniem 26 marca 1955 r. z jego nieruchomości tj. zabudowanej działki nr (...) o pow. 955 m² naniesionej na plan sytuacyjny sporządzony przez (...) Przedsiębiorstwo (...) w 1954 r. (decyzja k. 9-10).

Prawomocnym postanowieniem z 10 października 1989 r., IV Ns 435/89 Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie stwierdził, że D. Z. i W. Z. (2) nabyli przez zasiedzenie z dniem 1 stycznia 1985 r. na zasadach wspólności

ustawowej małżeńskiej własność nieruchomości o pow. 938 m² położonej w W. przy ul. (...) przedstawionej na mapie W G I-8410/b/10/89 (...) Dzielnicy W. O. sporządzonej przez inż. geodetę K. w dniu 20.03.1989r jako działka nr (...) w obrębie 2-05-02 z nr. jednostki rejestrowej 22 nie posiadająca księgi wieczystej ani zbioru dokumentów (postanowienie k. 89).

Wskutek zmian ewidencyjnych – z działki nr (...) o powierzchni 955 m², o której mowa w ww. decyzji wywłaszczeniowej, 888 m² weszło, obok części innych nieruchomości, w skład działki nr (...), o której mowa w ww. postanowieniu o stwierdzeniu zasiedzenia. Obecnie ww. działka nr (...) oznaczona jest jako działka nr (...) (pismo k. 129-130, 128).

Umową darowizny z 1 czerwca 1998 r. W. Z. (2) i D. Z. darowali ww. nieruchomość E. M. i T. M. (1) (akt notarialny k. 82-87).

Spadek po W. Z. (2), zmarłym 22 grudnia 1999 r., nabyli: D. Z., E. M. i W. Z. (1) – po 1/3 (postanowienie k. 123).

Pismem z 22 lipca 1993 r. L. J. wniósł o zwrot wywłaszczonej nieruchomości w związku z jej niewykorzystaniem na cel publiczny (wniosek k. 11-12). Decyzją z 14 listopada 2018 r. Prezydent (...) W. odmówił zwrotu wywłaszczonej nieruchomości w zakresie działki zasiedzanej przez W. i D. Z., ponieważ Skarb Państwa nie jest już właścicielem tej nieruchomości (decyzja k. 13-17).

Spadek po L. J., zmarłym 10 kwietnia 1995 r., nabyli K. J. i M. J. (1) – po 1/2 części (akt poświadczenia dziedziczenia k. 18).

Najpóźniej 23 lutego 2004 r. Skarb Państwa wiedział o postanowieniu Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie z 10 października 1989 r., IV Ns 435/89, bowiem tego dnia organ reprezentujący Skarb Państwa w zakresie gospodarki nieruchomościami sporządził pismo, do którego załączył kserokopię tego postanowienia, które to pismo przekazał innej swojej jednostce (pismo k. 126).

Najpóźniej 11 października 2018 r. K. J. wiedziała o postanowieniu Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie z 10 października 1989 r., IV Ns 435/89, bowiem tego dnia jej pełnomocnik sporządził pismo wskazujące na jej „daleko idące i uzasadnione wątpliwości co do legalności tego postanowienia” oraz jej „zainteresowanie podjęciem działań prawnych mających na celu wyeliminowanie postanowienia z obrotu prawnego” (pismo k. 84-85). Już wcześniej, bo od 27 marca 2018 r., postanowienie to znajdowało się w aktach postępowania administracyjnego o zwrot wywłaszczonej nieruchomości (w Biurze Mienia Miasta i Skarbu Państwa), które 26 czerwca 2018 r. przeglądał pełnomocnik K. J. (karta ewidencyjna k. 93). Wcześniej wnioskodawczyni w swoich pismach oznaczała nieruchomość tym samym adresem, co wskazany w postanowieniu, stąd nie mogła nie wiedzieć, że postanowienie, o którym wiedziała, dotyczy nieruchomości, którą chce odzyskać (pismo k. 132). Co więcej, jej pełnomocnikowi doręczono decyzję z 7 września 2018 r., w której wyjaśniono kolejne zmiany ewidencyjne (decyzja k. 158-160).

Sąd zważył, co następuje:

Skarga o wznowienie postępowania podlegała odrzuceniu. W zakresie, w jakim zarzucała brak uczestnictwa Skarbu Państwa, została wniesiona przez osoby nieuprawnione, z kolei w zakresie, w jakim zarzucała brak uczestnictwa poprzednika prawnego wnioskodawców, nie była oparta na ustawowej podstawie.

Zgodnie z art. 410 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. sąd odrzuca skargę niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie. Jedną z przesłanek niedopuszczalności jest brak legitymacji.

Skarga, choć pozornie oparta na jednej podstawie, w rzeczywistości wskazywała na dwie podstawy wznowienia. Po pierwsze, pozbawienie możliwości działania Skarbu Państwa, po drugie – pozbawienie możliwości działania L. J..

Jeśli chodzi o pozbawienie możliwości działania Skarbu Państwa – wyłącznie legitymowany do wniesienia skargi o wznowienie był Skarb Państwa. Wnioskodawcy K. i M. J. (2), następcy prawni L. J., nie mieli legitymacji do

wniesienia skargi o wznowienie opartej o podstawę w postaci pozbawienia możliwości działania innej osoby (Skarbu Państwa). Stanowisko takie jest ugruntowane w bogatym orzecznictwie (postanowienie SN z 19.11.2003 r., V CZ 111/03; postanowienie SN z 11.06.2008 r., V CZ 34/08; postanowienie SN z 30.09.2008 r., II CZ 67/08; postanowienie SN z 18.07.2012 r., I UZ 72/12; postanowienie SN z 27.11.2013 r., I UZ 42/13; postanowienie SN z 20.03.2014 r., II CZ 111/13; postanowienie SN z 14.01.2015 r., I CZ 114/14; postanowienie SN z 24 listopada 2017 r., III CZ 20/17; postanowienie SN z 7.06.2018 r., II PZ 8/18) oraz doktrynie (M. Manowska, Wznowienie postępowania w procesie cywilnym, Warszawa 2013, s. 193, 208-209; K. Weitz, w: Gudowski, System Prawa Procesowego Cywilnego, t. III, cz. 2, 2013, s. 1208; K. Weitz, w: Ereciński, Komentarz KPC, 2016, art. 399, Nt. 11, art. 401, Nt. 13, 18 i 26; M. Kłos, w: Marciniak, Komentarz KPC, 2019, art. 401, Nb 17; A. Olaś, w: Rylski, Komentarz KPC, 2022, art. 399, Nt. 130).

Z kolei Skarb Państwa, który byłby legitymowany do wywiedzenia skargi o wznowienie opartej na tej podstawie, nie uczynił tego. Nie sposób uznać poparcia stanowiska wnioskodawców jako wywiedzenia własnej skargi o wznowienie (szczególnie mając na uwadze jednoznaczne w swej wymowie stanowisko uczestnika – zob. k. 176, gdzie uczestnik na końcu określił swoją rolę, jako uczestnika, który w razie wznowienia przez sąd postępowania będzie bronił swoich praw).

Nawet jednak gdyby uznać „przychylenie się” do skargi wnioskodawców jako wniesienie przez Skarb Państwa nadzwyczajnego środka zaskarżenia – czynność ta zostałaby dokonana z uchybieniem terminu. Termin 3-miesięczny bowiem zgodnie z art. 407 § 1 in fine w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. biegł dla Skarbu Państwa od dowiedzenia się przezeń o postanowieniu, a wiedzę tę Skarb Państwa miał co najmniej od 23 lutego 2004 r. (por. art. 11 ust. 1 u.g.n.). Tym samym stanowiące skargę „przychylenie się do stanowiska skarżących” podlegałoby odrzuceniu jako wniesione po upływie terminu.

Przechodząc podstawy skargi o wznowienie opartej na zarzucie pozbawienia możliwości działania L. J., nie jest ona oparta na ustawowej podstawie. Wprawdzie literalnie przytacza ona brzmienie przepisu zawierające ustawową podstawę wznowienia, niemniej opisany w skardze zarzut nie wypełnia hipotezy ustawowej podstawy wznowienia z art. 524 § 2 k.p.c. w zw. z art. 401 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Zgodnie z ww. przepisem wznowienia postępowania może żądać zainteresowany, który nie był uczestnikiem zakończonego prawomocnie postępowania, jeśli postanowienie narusza jego prawa, ponadto w przypadku pozbawienia go możliwości działania. Z kolei zgodnie z art. 510 § 1 k.p.c. zainteresowanym jest każdy, czyich praw dotyczy wynik postępowania.

L. J. nie był zainteresowany w sprawie zakończonej prawomocnym postanowieniem. Przedmiotem tej sprawy, toczącej się w 1989 roku, było bowiem stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości należącej do Skarbu Państwa, którą L. J. utracił na skutek wywłaszczenia decyzją z 1967 r. ze skutkiem od 1955 roku. Tym samym był wyłącznie byłym właścicielem nieruchomości. Postępowanie dotyczyło praw Skarbu Państwa a nie L. J..

Niczego nie zmienia potencjalna możliwość wszczęcia przez niego postępowania administracyjnego celem dochodzenia zwrotu wywłaszczonej nieruchomości, z której hipotetycznie mógł skorzystać. Istotne jest bowiem, że L. J. z możliwości tej nie skorzystał. Tym samym, gdyby zgłosił swój udział w postępowaniu nieprocesowym dotyczącym stwierdzenia zasiedzenia tej nieruchomości, sąd na podstawie art. 510 § 1 k.p.c. odmówiłby mu dopuszczenia do udziału w sprawie, oceniałby bowiem rzecz według aktualnego (zgodnie z art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.) – a nie hipotetycznego stanu. O ile bowiem interes dla uzyskania statusu zainteresowanego może być chociażby pośredni, to jednak musi być aktualny.

Ponadto nie można mówić o „pozbawieniu możliwości działania” L. J., skoro sąd ani wnioskodawcy, nie wzywając go do udziału w sprawie i nie wskazując jako zainteresowanego, nie dopuścili się żadnego kwalifikowanego naruszenia prawa. Możliwości zgłaszania się do postępowania nieprocesowego w przedmiocie zasiedzenia zainteresowanych, których interes jest trudno uchwytny, służy instytucja ogłoszenia (art. 609 § 2 k.p.c.).

W podsumowaniu wskazać należy, że filarem praworządności jest prawomocność orzeczeń. Jeśliby każdy spór można było toczyć wielokrotnie, od nowa, wówczas prawo do sądu, na które składa się m.in. prawo do uzyskania wiążącego rozstrzygnięcia danej sprawy, byłoby fikcją. Stąd – jak powszechnie się wskazuje – przesłanki nadzwyczajnych środków zaskarżenia muszą być wykładane restrykcyjnie, tak żeby z zasady niepodważalności prawomocnych orzeczeń nie uczynić wyjątku, natomiast z dążenia do naprawiania wszelkich mankamentów orzeczeń, chociażby po kilkudziesięciu latach od ich wydania – zasady. Co warte podkreślenia, niniejsze postępowanie zmierza bezpośrednio do tego, żeby podważyć orzeczenie sprzed 32 lat, a pośrednio – decyzję administracyjną sprzed 55 lat, a nade wszystko – ukształtowany nimi spokojny, istniejący od lat stan faktyczny.

O kosztach sąd orzekł na podstawie art. 520 § 3 k.p.c., mając na uwadze, że interesy wnioskodawców i uczestników E. i T. M. (1) były sprzeczne. Postępowanie w przedmiocie stwierdzenia zasiedzenia uznawane jest za klasyczny przykład postępowania nieprocesowego, gdzie interesy uczestników są sprzeczne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 listopada 2010 r., IV CO 50/10). Skoro więc wnioskodawcy zmusili uczestników do obrony, a ich żądania zostały odrzucone, obowiązani są zwrócić uczestnikom poniesione przez nich koszty.

Każdy z uczestników poniósł koszt pełnomocnika, na co złożyło się jego wynagrodzenie w wysokości 5 400 zł (zgodnie z § 2 pkt 7 w zw. z § 5 pkt 1 w zw. z § 20 rozporządzenia w sprawie opłat za czynności adwokackie) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł). Zgodnie z art. 105 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. sąd rozdzielił obowiązek zwrotu uczestnikom poniesionych przez nich kosztów między wnioskodawców po połowie.

Z.ądzenia:

- odnotować uzasadnienie;
- odpis postanowienia z uzasadnieniem doręczyć przez umieszczenie w portalu informacyjnym:
 - a. r. pr. A. B. – pełnomocnikowi Skarbu Państwa – Prezydenta (...) W.,
 - b. adw. T. B. – pełnomocnikowi K. J.,
 - c. adw. K. B. – pełnomocnikowi M. J. (1).

W., 20 czerwca 2022 roku asesor sądowy Mateusz Janicki